

Dan Turèll: Jeg er fallit

Af Bris

Stedet er Comet Bar i Istedgade. Ind som et kuglelyn kommer en elegant herre i pompejrødt. Fluks står der en bitter på bordet.

»Hvis du nævner ordet kønsroller, brækker jeg mig«, siger Dan Turèll. For ham er det. Skyllende efter med en Faxe, tilføjer Vesterbro's litterære taifun:

»Nu har man i årevis ført en intetsigende debat om tyggummibegreber. Hvad rager det mig. Selvfølgelig har kvinderne problemer. Det ved de bedst selv. Jeg gider bare ikke hælde snot ud af ørerne over det.

»Er det ikke et mandshauvinistisk synspunkt?«

»Jeg bliver syg af den slags udtryk. Ligesom visse mennesker ikke kan tåle duften af nylslået hør.

Impotente cigardrenge

»Og det kan du ikke?«
 »Det var nu ikke det, jeg mente. Men jeg er et bymenneske. Og København — den by jeg holder mest af i verden — er ved at blive ødelagt af en målbevidst, spekulationsvenlig og menneskefjendtlig politik. Hvis det ikke ændrer sig, spår jeg en borgerkrig i løbet af 80'erne.

Til spot og skam

»Tror du på det?«
 »Jeg tror på hvad jeg ser. Og det bliver slemmere og slemmere. Vi regeres af en flok impotente cigardrenge, som intet har lært og intet har glemt af, hvad som skete i 1952.

»Hvad skete da?«

»Ikke noget. Og står det til de styrende, vil der heller ikke ske noget i 1982. Man skulle udstille dem på Tøjhusmuseet med en kanon til den ene side og et penicillinfyldt baconsvin til den anden. Til spot og skam. Hvis da nogen gad se på dem.

»Har du ikke sagt noget lignende før?«

Tre gange Saxo

»Har du ikke skrevet lovlig meget?«

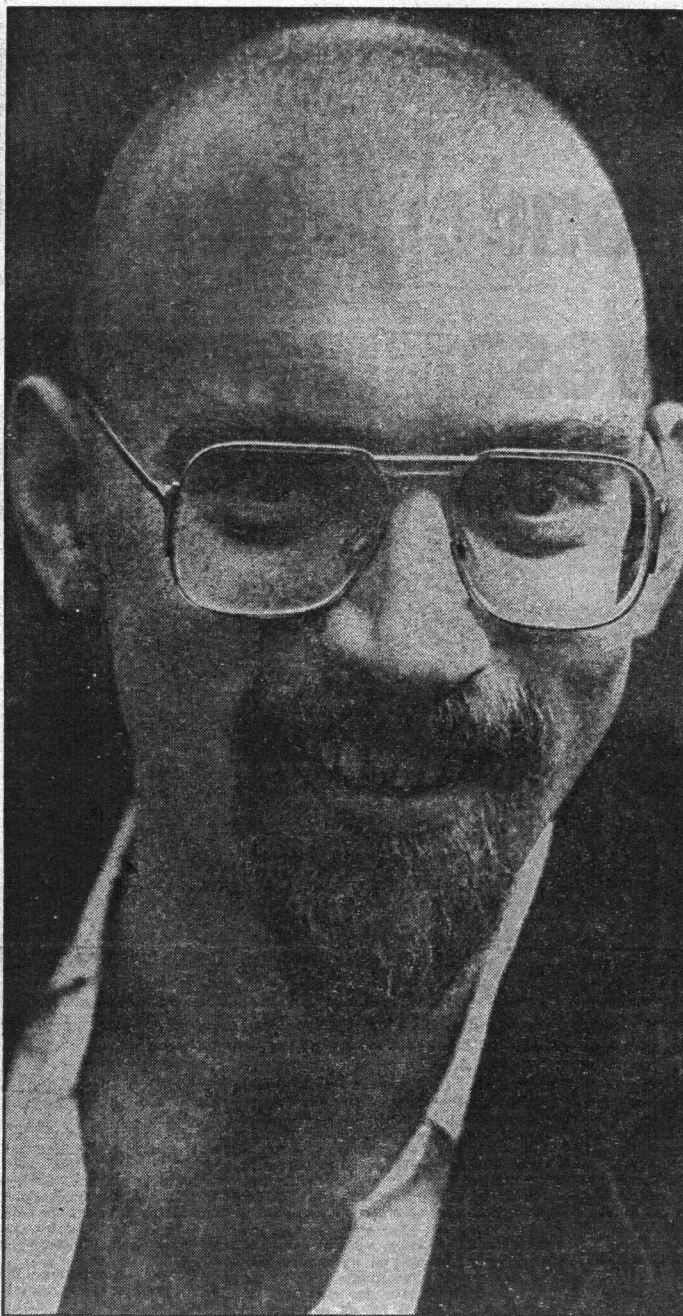
»Sikkert. Men det ændrer jo ikke en pind ved mit standpunkt. Det er værre når jeg halvvejs inde i et godt digt opdager, at jeg har skrevet det før. Den fornemmelse er ikke så rar.

»Jeg har været arbejdsmand, postbud, kontormand, korrekturlæser og meget andet. Og det kan jeg blive igen. Men det er en livsform for mig at skrive. Nu har jeg ikke selv tal på mine digte, men en bekendt har regnet ud, at de i sidetal svarer til tre gange Saxo Grammaticus. Af bøger er det blevet til 57 på 10 år. Store, små, fede, strenge, seriøse. Brogede som livet selv. Og udgivet på 25 forskellige forlag.

Tåbeligt og idelugtende

»Er det kunst alt sammen?«

»Ordet kunst river mig i næsen som sennep. Grunden blev lagt af Munch og Strindberg. Danskerne luntede efter. Ude i verden må man tro, vi lider af paranoia. Og det er ikke blevet bedre. Se blot på bekendtesslitteraturen. Den mindste oplevelse bogføres. Personligt synes jeg det er tåbeligt, idelugtende og selvsmagen-

Dan Turèll i 1973, før reklamenumeret med det skaldede hovede og de sorte negle. Bog nr. 20 passeredes i al ubemærkedhed.

Dan Turèll i dag — efter over 50 bøger har han nu en skattegæld på en kvart million kroner: »Jeg har travlt med at komme på føde igen.«

»Jeg har altid sagt min mening, men det kneb med at blive hørt. Så lavede jeg reklamenumeret med de sorte negle og de flagrende gevandter. Det var et maske-spil.

»Som virkede?«
 »Fra den ene dag til den anden.

En kriminalroman

»Og nu sælges dine bøger?«

»Det er så forskelligt. Men jeg har da haft ét hit. Det var »Vangede billeder«, som har passeret 100.000 i en række oplag og udgaver. Sådan noget luner. Men man kan selv nemt blive varen i stedet for bogen.

»Og det er du blevet?«
 »I en vis grad. Derfor udsender jeg ikke nogen bog i år.

»Men du skriver alligevel?«

»Naturligvis. Min næste bog bliver en kriminalroman. Den kommer, når tiden er inde. At skrive er ikke et spørgsmål om inspiration. Det drejer sig om hvor mange timer man orker at sidde krumbøjet. Så kald mig ikke kunstner. Jeg lever af at holde foredrag og optræde. Jeg er mediarbejder.

Wessel og mig

»Hvad siger du så til, at et værtshus er opkaldt efter dig?«

»Det skulle bare mangle andet. Der er jo også Wessels Bodega og Tordenskiolds Diskotek. Det ville være ren diskrimination, hvis jeg skulle holdes udenfor.

»Så du føler dig ikke som en outsider?«

»Ikke mere. Den tidligste fornemmelse af at være outsider havde jeg, da jeg gik i skole. Dengang forekom det mig, at det hele var bluff og ragede mig så lidt som Melodi Grand Prix. Men som voksen, jeg er 35 efterhånden, ser jeg mekanismen i den sorte farve. Når en mand ustraffet kan sælge ud af landets største virksomhed til udlandet, mens politiet fortrinsvis udmærker sig ved at slå løs på kvinder og børn, må systemet uværgeligt producere outsiders.«

Den sidste maske

»Men nu er du etableret?«

»Hvis etableret betyder at man har villa, sommerhus og bil, så er jeg det ikke. Men hvis det omvendt betyder, at man har en skattegæld på en kvart million, så er jeg det godt nok.

»Med den gæld må du have tjent mange penge.«

»Det har jeg også. Men jeg har brugt flere. Ikke til tant og fjas, men bl. a. til studier. Hvis en forretningsmand rejser til Hjørring for at købe nye pudebetræk til sin pudefabrik, kan han trække det fra. Men hvis en digter har tænkt sig at skrive en bog om Søborg, kan han ikke engang trække en taxi fra. Det er min situation. Billedligt talt. Jeg har ingen bevægelsesfrihed og står i gæld til op over ørerne. Jeg er fallit. Basta. Derfor har jeg også så travlt med at komme på føde igen.

Og sådan lod Dan Turèll — mediefantomet — den sidste maske falde i Comet Bar.

»Er meget af det, du selv har skrevet, ikke bekendtesslitteratur?«

»Tværtimod. Jeg fortæller historier om andre mennesker, Forhåbentlig skægge. Af egentlige bekendelser er der to former. Der er den, som giver frisk luft. Det er den klassiske, som vi kender fra Mark Twain eller i vor tid Henry Miller. Den anden form er den, der giver åndsnød. Som den danske. Og den er sandelig ikke spændende.

Neglene virkede

Her er vi ved den egentlige krise. Også litterært set. Folk interesserer sig mere for underlivet, end de væsentlige problemer som er arbejdsløshed og vanstyre. Kierkegaard skrev uafbrudt på en lang, selvbevidende bog om sit personlige forhold til Gud. Det var ord som slog gnister. I dag snakker de fleste med syv udsøkker i munden, og de færreste siger hvad de virkelig mener. Sandheden har ringe kår.

»Også for dig?«